

Ése de dōue ori in septimana: Joi-a si Dominico'a; éra candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei séu de patru ori in septimana.

Pretiu de prenumeratiune,

pentru Austria:
 pe annu intregu 8 fl. v. a.
 „ diumetate de annu 4 fl. v. a.
 „ patrariu 2 fl. v. a.
 pentru Romania si stralmetate:
 „ annu intregu 12 fl. v. a.
 „ diumetate de annu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core spundinti ai nostri, si de a dreptulu: Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresá si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea séu speditura; câte vor fi nefrancate, nuse vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá

Pentru anuone si alte comunicatiuni de interesu privatu — se respunde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu scaziutu. Pretiu timbrului câte 30 cr. pentru una data se anticipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pe timpulu de la 1. aprile, ce se apropia, cu pretiu si in conditiunile de pana acuma, precum se vedu acelea mai susu in fruntariu.

Budapesta, in 3 aprile n. 1875.

Tóte foile se ocupa, scriindu colóne peste colóne, despre caletoria MSale Imperatului-Rege la Dalmatia si la Venetia. Ar fi fórté cu greu, a li urmá foiloru celoru mari intru combinatiunile si conieptureloru politice cu privintia la acésta caletoria. Atát'a inse nu sufere indoiéla, cá — intreprinderea este de natura fórté politica, si ori-cáte se cugete si se scrie cei de la publicistica, alt'a nu voru poté se dovedésca, de cátu cá — MSa Franciscu Iosifu, ér a afátu delipsa, a intreveni *personalmente* pentru de a *câscigá védia si incredere guvernului seu si de a-si restatoré securantia stepanirii!*

Tristu este, candu un potentatu mare, unu stepanitoriu de atátea tiere si popora, ajunge a avé necesitate de asteliu de pasiri! Si — nime se nu ni dica, cá la noi n'a fost, nu este acésta lipsa, cáci atunci indirectminte ar pretinde, cumca *Monarchulu* nostru s'a supusu la acésta grea, cu multe spese si neplaceri impreunata calatoria — *fora desiule cause si destula prejudecare!*

Noi suntemu convinsi, cá — sunt cause mari si urgenti, si cá — acele cause nu sunt cause de *parade si pompe*.

Destulu cá Msa joi sér'a plecá din Viena, petrecutu la gara de multime de cetatieni, mai alesu din sferel mai nalte ale societati, apoi de numerosi archiduci, precum de MSa Imperates'a si de principel de corona, archiducele Rudolf. Despartirea — pentru aprópe siesse septemane, se fie fost *fórté emotionata*. Totu dovéda, cá — nu este caletoria de placere!

Ieri MSa petrecu in *Triest*, intempinat pretotindeni de intusiasmulu poporatiunei. Mane va avé locu intelnirea cu Regele Italiu in Venetia si apoi petrecerea acolo de dōue dile si dōue nopti, fireace totu cu nespusa pompa si parada.

Credemu cá atát'a ajunge a fi notatu pentru asta data si din partea nóstra, cároru spaciulu nu ni iérta a descrie cu de amenuntulu atát'a pompa si parada, pre care noi in fondu nici nu potemu pune vr'unu temeiu. Incidintele si episoade de importantia mai invederata — se 'ntielege cá le vomu descrie si noi la rondulu nostru. —

Buletinulu oficiale alu guvernului magiaru in nrulu de astadi publica Resolutiunea domnésca de 23 martiu a. c. prin carea Congresulu serbu, prorogatu annu pe timpu nedeterminatu, se convoca la siedintia pe 18/30 maiu, cu scopu de a-si continuá activitatea ulterioare, indrumandu-se spre acestu scopu atátu comisariulu regiu de pana acuma Sig. Hueber, cátu si patriarchulu Procopiu Ivacicovicu.

In siedinti'a de astadi a Casei representative unguresci, desbatandu-se causele petitionari, la plansórea locuitoriloru din *Moldova-vechia* de la Dunarea de diosu, pentru abusu de putere, ce a comis pretorele Wurda, cu oca-

siunea restaurárii antistiei comunali, *Babesiu* ca deputatulu acelu cercu, intreprinse a atrage atentiunea Dietei si a ministeriului asupra calcárilor de lege si chiar insultáriloru poporului prin fórté multi domni din poporu, totu de o data promitiendu, cá curendu va face acésta cauza obiectu alu unei pasiri specialisprásterpirea acestui reu, ce aduce poporulu la desperare! Cas'a ascultá cu multa atentiune si — in particulariu multi dintre cei de frunte deputati recunoscúra, cá — Dieu reulu essiste, este fórté mare si — trebue vindecatu cátu mai curendu.

In nrulu celu mai de aprópe vom publicá dupa stenografia — agerele cuvinte, cu cari *Babesiu* a inferatu foradelile tiraniloru celoru mici. —

O data pentru totu de a un'a.

Budapesta, in 3 aprile n. 1875.

Vremu se fimu bine intielesi si se se scie in tóte partile de toti, o data pentru totu de a un'a.

Nu este actu si cestiune, despre care, in cátu ne privesce pre noi, pusestiunea séu conlucrarea nóstra, se nu fimu pururiá gat'a, a dá ori cáru romanu seriosu si solidu tóte posibilile desluciri, si a intrá cu elu, fie elu cátu de micu, in discusiune obiectiva, publica séu privata.

Noi am disu si dicemu, cá nu essiste cestiune, despre carea noi ne-am teme — de lege ori de ómeni, a ni spune opiniunea in faci'a lumel, cu tóta francheti'a.

Noi scim, cá *Dumini* sunt in acésta, pentru cá scimu, cátu de greu este, a avé principie stabile, si a se petrunde de convictiuni, identice cu viétia, cu onórea, cu fericirea de pre acésta lume.

Sunt — dá, in politica adevaturi, pre cari nu póte fi consultu séu folositoriu, in ori-ce timpu a le descoperi si lamuri in audiulu fie-carui'a, si acésta reserva o recunóscemu si noi; insa noi ne-am dedatu a ne increde in soliditatea caractereloru nationali nepatate, si de aceea — nime mai pucinu de cátu noi póte se fie plecatu, a face secrete din sentimentele si convictiunile sale nationali; si asiá — ce n'am poté spune publicu, am spune bucuorosu privatu.

De aceea — nu credemu, se essiste unu romanu de caracteru curatu sub sóre, facia de carele noi candu va se fimu incercatu a ni imbracá in misteria cugetele si intentiunile; nu credemu se fie unulu carele — nepricependu vr'unu pasu, vr'o directiune a nóstra, se ni fie cerutu aplicári, si noi se i le fimu denegatu.

Totusi cu ómenii, cari nepricependu séu aflandu suspiciosu, séu chiar gresitu vr'unu pasu alu nostru, fora se ne interpedie pentru ca se i-lu splicámu si motívámu mai de parte, se redica asuprane cu atacuri grele, in limba cruda, cu acúsári impertininti naintea natiunei, si arunca condamnári definitive asupra nóstra, din capulu loculu, pre atari nu-ii potemu considerá de cátu de *fanfaroni si demagogi*, ómeni dupa *natúra* loru *neapacitabili*; — deci cu atari nu ni perdemu timpulu pentru de a-ii *lumina si capacita*, ei ii timbrámu simplu cu timbrulu ce li se cuvino si ii lasámu in numele domnului, se-si faca pasiunea pana candu ii va cunósce tóta lumea si ii va compatimí, cum astadi, compatimesce pre cei-ce acú 8—9 ani ii admirá

pentru curagiósele atacuri totu in contra nóstra!

Unu pecatu capitale alu Romaniloru este, cá — pre cum se pléca pan' la servilismu naintea tiraniloru straini, mácar si acelu mai ticalosi sub sóre, — atátu de pucinu ei sunt disciplinabili in lupt'a nationale. Fora idei si principia practice, fora orientare adeverata in timpu si imprejurári, dar cu limba si fire usiora, ei nu-si dau silintia a studiá si pricepe pre fratii loru, pre cari sórtea ii-a pusu in pusestiunea d'a inveti'a, d'a vedé si scl si pricepe mai multu, ci — pre facia si-manifesta invidi'a si reutatea in contra acelu, pre facia ignorandu-li séu mistificandu-li si combatandu-le faptele si propunerile!

Este curatu, casl candu atari eroi de gura si de malitia, n'ar cautá alta redicare si gloria propria, decátu prin urcare cu petulantia órba in capulu acelu, pre cari ii tienu de superiori loru.

Ce insémna? Cum póte se se splice acésta?

Suffete próste, servili; anime neculte si neregulate. Resultatulu: *redicarea loru in ochii multimei prin amagire cu vorbe mari, fora base morale!*

Fanfaronad'a si demagogi'a.

Vai de poporulu, la carele asteliu de ómeni potu se se sustiena si se prosperedia, cáci atare poporu pururiá va fi préd'a acestoru ómeni, pururiá dusu in retacire totu prin estremitati si essageratiuni!

Uitati la *Gambetta* si *Garibaldi*, de cátu la ei, cum ei sciura se fie ca viscolulu si fulgerulu, candu a trebuitu se isbésca si derime, candu inse a fostu momentulu se aline si odihnésca, ei se prefacura zefiru si balsamu, fora se se fie *metamorfosatu* candu va in ochii celoru intielepti si onorabili. Si lumea — pentru moderatiunea loru inca mai multu ii admira, de cátu ii-a admiratu pentru agerimea loru alta data. Ast'a este ceea-ce va se dica — a conduce unu poporu; a-lu deprinde, se-si incorde la timpu poterile si — se si-le descórde, candu cere necesitatea.

Ast'a este a *discipliná*. Aci jace secretulu, prin care se casciga invingerea poporaloru asupra tiraniloru loru.

Dar fanfaronii si demagogii — nici candu nu sunt disciplinabili ci pururiá inamici ai disciplinei; cáci aceea este mórtéa loru!

De aceea noi pururiá am invetiatu si invetiámu pre poporulu romanu: se-si deschida ochii bine, se observe si cumpenésca bine cuvintele si faptele celoru ce se punu in frunte-i ca se-lu conduca prin mintea loru, si — unde va observá, cá i se descanta numai in vorbe mari, nepetrecute de fapte, ba cu care vorbe mari poterile nóstre nici nu se potrivescu, ca se produca fapte, si insisi autorii vorbeloru mari nici cá se incérea se arete, cumca vorbele loru nu stau in contrastu cu *posibilitatea fapteloru*: in asteliu de casu se scia, cá este amagitu si pacalitu de *fanfaroni si demagogi*.

Fanfaronii si demagogii, in locu se prepare pentru viétoriu, ei *descorda* prin ultragia in presinte, si facu pentru pururia nepossibile unu viétoriu cu succesu.

Despotii si tiranii poporaloru, candu credu cá popórale incepu a se desteptá si discipliná, asteliu a se apropia de emancipare, ei insisi provoca si sustienu fanfaroni si demagogi, prin cari si-ascúra stepanirea impilatória de popóra.

Adeveratii liberali si democrati atientescu *binele* poporaloru, pre cari dorescu ale ajutorá ca se scape de jugulu tiraniloru si despotiloru; si-atunciá vinu fanfaronii si demagogii, si aréta si striga poporaloru, cá — *ei atientescu mai mare bine*: popórale, *déca* asculta si *essamina* numai vorbele, afla cá — *diu cea-ce afirma demagogii, este „mai multu bine“*; dar *déca* vor cumpení, cá poterile poporaloru asuprite, abia cu mari incordári se potu aduná si concentra pentru *bine*, si cá — dupa cursulu naturale ale lucruriloru, celu ce vré se ajunga cu succesu la *binele mai mare*, trebue se tréca prin stadiulu *„binelul mai micu“* — *déca* dicemu, voru cumpení acésta, voru aflá cá — Dieu este adeveratu cea ce dice proverbiulu vechiu, cum *celu mai mare dusimánu alu „binelul“ este „mai binele“*, si prin urmare cá, fanfaronii si demagogii, sunt cei mai mari dusmani ai binelul poporaloru! —

Cuventulu de tron

alu MSale Domnitoriului Carolu din Romania, prin carele domineca trecuta, pentru prim'a óra de candu stepanesce, inchise o legelatura completa, carea lucrandu barbaresce si-implini periodulu de 4 ani, — acestu actu alu *Domnitoriului Romaniloru*, pana si foile straine luroregistrédia cu multa recunoscintia, facendu-i o critica — in cea mai mare parte favorabile, mácar cá abia i cunoscú Viena admira *„mai vertosu poterea cuventului si audaci'a“* principelul Carolu.

„Mai valorosu nu érá cu potintia a se sprime principel Carolu, mai multu elu nu potea se dica, pentru d'a lingusí vanitatea Romaniloru.“

Adeca vedeti, ovreulu naibei, numesce la Romani *vanitate*, cea-ce la altii este — *„ambitiune nationale nobile“*.

Noi pentru asta data venim a-lu publicá intregu intregutu acelu mesagiu de tron, carele suna:

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputati!*

Am venit in mijlocul Domntelor-vóstre pentru a ve adresá in persóna cuvintele ce mi este dat a ve spune la sfrisitul sesiunei.

Deosebit'a solemnitate ce incongióra astadi acest act, provine din insasi insemnitatea lui pentru desvoltarea nóstra constitutional. Inchidendu-se sesiunea presenta, se inchide tot d'odata cea d'antaiu legelatura completa a adunárii deputatilor.

Domnilor Senatori!

Prin spriginul cu care si de asta data ati sustienut reformele propuse de guvernul Meu, ati continuat oper'a constitutionalá incredintia inaltulu corp ponderator, si prim'a sesiune a Senatulu prenoit vine a se alaturá, cu acelasi su eces si cu acelasi merit sesiunilor legelaturei sale trecute.

Nu pot dar de cá a ve multiamí pentru activitatea neobosita, cu care v'ati indeplinit missiunea pana in ultim'a di, si nu me indoiescu cá si in viétoria sesiune veti fi condusi de acelasi cuget plin de un intielept patriotism.

Domnilor deputati!

Termenul pentru care ati fost alesi spirand, guvernulu meu, in conformitate cu prescrierile Constitutiunii, va pune Tiera in positi'a de a-si alege din nou reprezentantii ei la Adunare.

O intréga Legelatura de patru ani, plina de activitate, inspirata de binele public si pastrand intielegerea cu guvernul Meu re-

prezentat prin același minister, dovedește aptitudinea țerei de a se identifica cu novele cerințe ale timpului. Stabilitatea ce pentru primă oară s'a menținut cu atâta tărie în reprezentanții puterilor Statului, a produs rîndele ei bine-facțorie, și în toate ramurile administrației publice ne putem bucura de îmbunătățirile indeplinite.

Controlul constituțional a devenit în fine o realitate. Sistemul nostru financiar, precizat în toată procedura lui, a ajuns la o deplină lamurire. Socotelele au fost date la timp spre licidare; și tot de-aună cu un an mai înainte, după prescrierea Constituției, au fost puși în poziția de a cunoaște bugetul veniturilor și cheltuielilor Statului. Datoriile flotante s'a regulat și s'a mărginit în limite secure. O nouă formă de credit al Statului s'a introdus prin crearea rentei, care înseamnă tot de o gata un adevărat progres în situația noastră financiară. Renta însăși, precedată de realizarea favorabilă a împrumutului domonial, s'a putut emite cu un curs așa semnificativ pentru creditul țerei, în cât ne a apropiat de Statele a caror ordine financiară stabilă este recunoscută. Resurse nouă și îmbelsugate s'au deschis Statului prin monopolul tutunului, prin legea timbrului și a licențierilor; și instituirea creditului fonciar Român, organizarea administrației domeniilor, legea vamală cu tarifele ei și mai ales regularea inteligența a diferitelor chestiuni relative la drumurile de fer, constituiesc o nouă eră de puternică dezvoltare materială a țerei noastre.

Efectul natural la aceste lucrări nepregătate pe terenul economic a fost înaltarea creditului nostru în intru și în afara. Cursul titlurilor emise de Stat s'a urcat și s'a menținut; procentele platite pentru împrumuturi s'au coborât, și — în proporția drăpă cu încrederea ce inspiră țării, relațiile noastre cu Puterile garanți și cu alte State s'au îmbunătățit și s'au redat.

Convențiunile internaționale pentru diferite interese s'a putut încheia cu Austro-Ungaria, cu Rusia și cu Serbia; am sub scris asemenea tratatul de la Berna pentru uniunea poștală, și participarea noastră la miscarea culturale generale în Europa este astăzi un fapt recunoscut. Organizări din 1872, legea asupra înaintării, codul justiției militare și resursele votate pentru construcții și pentru îmbunătățirea armatei, dovedesc otarirea nestramutată a României de a-și pași — în limitele poziției ei — demnitatea de Stat și drepturile întemeiate pe tratat.

Nu mai puțin au contribuit prin lucrările d-văstre la înaintarea țerei în interesele ei morale.

Prin legea Sinodului ati pus temelja bisericii ortodoxe naționale. Prin legea ad-

misibilității judecătorești, prin reforma codului penal și a institutiei juratilor, ati dat Statului o garanția mai mare în ceea ce este temelja sa: în distribuția secură a justiției. Modificarea legii județiene și comunale, organizarea serviciului sanitar, reforma regulamentului închisorilor sunt tot atâtea progrese în regularea administrației generale.

Nu este mult timp, de când România, dăstăpându-se spre o nouă viață națională din amotirea în care o aruncase regimul trecutului, reclama pentru autăia oară înaintea Europei partea sa de lumină și s'a afirmat puterea de a pași, împreună cu celelalte state, pe calea progresului adevărat.

Intăluindu-se într-un generos simțiment, Puterile garanți au venit în ajutorul aspirațiilor junelui Nostru Stat și-au încurajat încercarea de a se întemeia pe bazele unei civilizații, spre care lu-chiamau toate tradițiile sale de Stat creștin și înrudirea sa gelui său.

Statornic'a cu care națiunea intrăga a lucrat spre îndeplinirea acestui scop mare și vrednic de viața unui popor liber, începe a-și aduce rezultatele dorite. Patriotismul d-văstre luminat și prudent; armonia ce ati menținut tot de aună cu guvernul Meu; energia cu care ati înfrinat ambițiile personale și le-ati silit a se supune marelui scop, care este o viață dovedă că România, într'un timp așa de scurt, a știut a se apropia de înălțimea culturale altor State cari i-au servit de model.

Domnilor Deputați!

Închidând cea din urma sesiune a unei legelaturi complete și așa de fertile în rezultate bine-facțorie, sunt fericit a vă putea caprine multămiările Mele pentru opera d-văstră de patru ani. Intorcându-ve la căminele d-văstră, ve veti aduce aminte cu mândria că ati contribuit în mod puternic la înaintarea țerei, a carei mandatari ati fost atât a timp.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați!

Dumnezeu să vă aiba în sânt'a sa pază și să ocrotă și de acum înainte scumpă noastră Patria.

CAROL.
Președinte consiliului ministrilor și reșcu — Ministrul afacerilor străine: **B. Boerescu.** — Ministrul justiției: **Al. Lahovari.** — Ministrul finanțelor: **G. Gr. Cantacuzin.** — Ministrul cultelor și instrucției publice: **T. Maiorescu.** — Ministrul agriculturii, comerțului și lucrărilor publice: **Th. Rosetti.**

Diet'a Ungariei.

Prim'a ședința a Casei reprezentative, după feriele de pe pași, s'a ținut joi la 1. aprilie n. a. c. — În această ședința, după cele

formali se prezentara petitiuni. Din acestea însemnămu că **Babesiu** prezentă și recomandă petitiunea comunității **Marulu** din comitatul Severinului, prin care arătându-se, că petrele cercuale și cu subst. vicecomite, din incidințele unui conflictu privat, întemplantu în carciuna și provocatu de notariulu comunale, — au denunțiatu comun'a de **rebela** și i-au tramis pre capu o compania de soldati. Cere deci investigarea și condamnarea acestui abusu de oficiu. —

După aceea s'au prezentatu mai multe proiecte de de legi financiale și urmă ordinea de di: *desbaterea asupra proiectului de lege pentru pensionarea invetiatorilor.*

A. Molnár și min. instruc. *refort* au recomandat cu multa căldură acestu proiectu, căci elu este meritul se completedea legea de instrucțiune prin asigurarea subsistintei invetiatorilor și în timpul de nepotintia de a mai fungă ca atari.

A. Zichy dorește, ca să se asigure nu numai viitorulu invetiatorilor prin o lege de pensionare, ci pretinde să se asigure și pusețiunea loru actuală prin regularea salariilor statorindu-se minimulu salariulu atătu pentru școlile da statu, cătu și pentru cele confesionale.

Discușiunea a decursu foarte rapede și proiectulu s'a primitu aprăpe cu unanimitate de base a desbaterii speciale.

La §. 30 ia cuventulu **Babesiu**, exprimandu-se pre scurtu cam așa:

„Scopulu legii de sub desbateră este salutaru; această trebuie să reconșca ori și cine; și tocmai din această considerațiune eu la desbateră generale nu m'am redicatu în contra legii, ca să nu pară a fi contrariu scopulu sublimu. Cu toate acestea nu pot a nu observă, că această lege taia afundu în autonomia confesională și vătama de a dreptulu legile garantatōrie de aceea autonomia. Nu am cutesatu să condamn această formalmente și pentru aceea, căci nu conșcu precedintele, nu știu a ceea, nu cumva dlu ministru se va fi întieșu în această privința cu capii confesionalor.

„Ori cum se fie, de oară-că prin această lege se punu sarcine și asupra invetiatorilor confesionali, și în §. 30 se dispune, ca comunitățile să dădă publică împreună; facu observațiunea, că după ce multe municipia denēga încuviințarea de a se pune lefele invetiatorilor confesionali în preliminarulu comunoror, și foră astfelu de măsura lefele invetiatorilor confesionali devinu de totu precarie și nu se potu scōte de multe ori cu anii, — așa dispusețiunea paragrafulu de facia în astfelu de casuri va fi pururi ilusoria și ne-eseccutabile. Dacă deci On. casa dorește, precum credu că dorește, ca legea să fie esseccutabile,

apoi rogu să se facă o dispusețiune generală, în favorea asecurării salariilor invetiatororor, spre care scopu propunu ca la §. 30 după coma să se adăga următoarele: „Tocmai de aceea și lēf'a do-entilor confesionali pre cătu aceea nu s'ar redicā din cutare fondu deosebitu, pururi să se suscēpa în preliminarulu comunale.“

Babesiu concede că această dispusețiune mai bine s'ar potrivu în alta lege, după ce însă ea în alt'a nu se cuprinde, de aceea rōga a fi primita aci. —

Dlu ministru **Trefort** face observațiunea, că dacă s'ar primu propunerea deputatulu **Babesiu**, legea de facia abia si-ar ajunge scopulu; deci rōga a se votă testulu legii foră adăsu.

Reportorele **Molnár Alad.** înca combat amendamentulu lui **Babesiu**, ca pre unulu ce în alta lege ar avē locu, dar nu în cēsta de facia.

Facendu-se votare, intrēga drēpt'a și atang'a centrale se scōla pentru testulu legii, astfelu cadindu propunerea lui **Babesiu**.

La §. 32, unde în alineatulu din urma se dispune, că autoritățile superioare de școlē, cari ar dori a fi scutite de participarea la contribuțiune pentru fondu de statu alu pensiunilor și ajutorilor invetiatororor în timpul de patru lūne dela promulgarea acestei legi, vor avē a se dechiară în această privința —

Babesiu face observațiunea, că după organismulu legalu alu autonomiei bisericii ortodoxe autoritățile superioare competenți sunt congresele și sinōdele. Deci acestea nefiindu pururi adunate și nice usioru de adunatu, propune și rōga să se fipsedie terminulu pentru dechiarare în locu de de patru lūne, cu unu a nu. —

Si această propunere fū combatuta de ministru și de reportore; ambii aflara, că dacă s'ar primu modificatiunea lui **Babesiu**, apoi legea în acestu anu nu s'ar potē pune în lucrare. (Ceea-ce nu este adevăratu Report.)

Deci majoritatea ēr se scōlă numai pentru testulu nemodificatu. —

Astu-foliu la desbateră speciale s'a primitu proiectulu foră modificări essentiali.

Alegerea, resp. candidarea de protopopu

în tractulu **Butenilor** din dieces'a și comitatulu **Aradului**, care se întemplantu în diu'a de 10/22 martiu, pana în momentu ni se descrie nu din mai pucinu de cinci diferite partii, și tocmai această a fost caus'a, pentru care noi pana acuma din adinsu amenaramu a publică ceva despre acestu actu, de oară-ce cam totu la 3 zile ni sosiā câte unu nou raportu, cu noue descoperiri.

FOIȘIORA.

ACTIVITATEA

Vicariulu foranei episcopesci gr. cat. din districtulu Nasendului, dela înșentarea vicariatulu pana la Vicariulu Anchedim Popu înșentat de **Macedonu Popu**, Prepositulu capitulu gr. c. a Diecesei de Ghelea.

— Urmare. —

III. Vicariulu Ioanu Nemesiu.

1802—1834.

S'a nascutu în **Baitia**, comitatulu Clusului, din parenti iobagi, și a absolvitu studiale gimnasiale în **Bistritia** și **Blasiu**, ēr cele teologice în seminarulu centrale din **Leopole**, care se înșentiașe pentru toti greco-catolicii din imperiulu austriac.

Contemporani cu elu au fostu și alții, dintre cari mai însemnati: **Vasilu Filipanu**, **Ioanu Simoneti**, **Constantinu Gyulai**, **Vasilu Vludu**, **Viosai**, **Monorai** și **Carabetiu**, toti protopopi și preoti invotiati și renumiti și cam de principiile liberali, ce începuse a se dezvoltă sub imperatulu **Iosifu II.** De acestea principie se țineau și doi profesori, **Festler** și **Martinovich**, ambii calugari. Celu de antaiu mori ca superintendentu în **Rusia**, ēr alu doilea fū decapitatu în **Buda** pentru conjuratiune în contra statulu.

Ioanu Nemesiu după absolvirea studielor teologice fū aplicatu de profesore în gimnasiulu din **Blasiu**, ēr la esirea regimentulu nostru, la an. 1793, în contra Francesilor,

fū denumitu de caplanu castrense și ca atare a și remasu pana la încheiarea pazei în 1801. Expeditiunea această o numiau betranii nostri **bata'a cea lunga**. După reintorcere în patria fū aplicatu în cancelari'a episcopăca de cancelistu, și de aici dispusu de caplanu în **Clusiu**, dar s'au fiindu neindestulitu cu această stațiune s'au din alte cauze subieptive a lasat'o și a venit la capitanu u **Mehesi** în **Mocodu**, care i eră amicu. De aici, după cum m'am convinsu din rescrierile episcopulu, nu pucinu a intrigatu și dinsulu — cum am diu — în contra lui **Halmagyi** și a lucratu pentru denumirea sa de administratoru vicariatulu. Ca atare a fost în oficiu pana în 1809, cu intrerumpere cam de 8 luni în 1805 candu a fostu provocatu de colonelulu s'ēsa cu regimentulu ca caplanu. Pentru timpul absentiei a lasatu în locul seu pre preotulu **Bobu** din **Maieru**, care eră unu neamu de a episcopulu. La 1808 a fostu denumitu de vicariu actualu și ca atare a dusu oficiulu pana la an. 1834, candu fū promovatu la demnitatea de canonicu în capitulu din **Blasiu**, unde și mori în an. 1839 în etate de 75 de ani.

Acestu barbatu bisericescu a avutu o capacitate rară, a fostu versatu nu numai în științele teologice, ci și în alți rami ai științelor. Elu vorbiā limbelo patriei, limb'a latină, italiană și franceză. Acesta din urma o invetiase mai alesu în **Francia**, unde petrecu mai multu timpu ca captiv. Aceste științe

și esperința castigata ca caplanu de regimentu lu-fecera capace de a face și întreprinde în cele bisericesci multe bune, cum și de a mīdilo i pentru preoti multe scutiții și mediloce de subsistintia, căci:

1. A introdusu în toate parochielele matricule, cari lipsiau.

2. A mīdilocitu porțiuni canonice pentru preoti, parte din sesiunile vacanti, adaca remase foră eredi, parte din teritoriile comunale.

3. A mīdilocitu regularea remunerațiunii pentru catechetulu de la școlile normale din **Nasendu** 150 fl., și pentru preotulu din **Romulu** 150 fl. v. vienesă.

4. A staruitu pentru edificarea de case parochiale în auzi cei de antaiu, înșe a potutu eșeptu pucinu în asta privința, căci însuși preotii au fostu în contra și au intrigatu atătu pre la comandantii de companie, cătu și la poporeni, pentru că densii aveau casele lor propriie și aveau tēma că — fiindu case parochiale, vor capetā parochielele alții și nu fetiorii s'eu generii lor.

Vediendu această vicariulu, a lasatu lucrulu mortu, și după mōrtea unui preotu recomandă însuși, în contilogere cu poporulu, la preotia pre fetiorulu s'eu generele mortulu, dacă sciā numai scrie, ceti și sberā în biserica, s'eu în lips'a acestor'a pre alții din comuna, cari sciā ceva din cantāriile bisericesci și absolvisc școlile normale. Ba

de multe ori se recomandā soldati gregari, caprari și sergenti, cari apoi la ordinațiunea comandei militare se demiteau dela militia, se trameteau la **Blasiu**, și după ce invetiāu ceva din științele teologice, se chirotoniāu de preotii, se reintorceau acasa invescuti ce o dreptu în reverenda, dar' cu spiritulu totu cam de soldati. Episcopulu **Bobu**, la propunerea vicariulu **Nemesiu**, a facutu o representațiune la prefectur'a suprema de arme, cam la a. 1809, în care — arătandu cumca nu coovine cu santele canone, ca acel'a care mai înainte a impusu cu baionetulu pre altulu și a versatu sange, să fia preotu, și a cerutu ca celu pucinu la 12 teneri din regimentele romane de granitia din **Ardealu** să li dēe facultatea de studiedia în gimnasiulu din **Blasiu**, ca asiā să se pōta primu în Seminaru și pregati pentru statulu preotiescu. Resultatulu a fost favoritoriu, și asiā după mai multe corespondințe urmate între episcopia și comand'a regimentulu despre tempulu tramețerii acestor teneri acolo și despre prevederea loru prin episcopia ce lu pucinu cu pune, cu începutulu lunei **Novembre** 1810 s'au tramisu 11 teneri din clāsile normale, cari fura primiti numai în a trei-a clasă normale fiindu că după sistem'a de atunci candu intrā în gimnasiu trebuiau să șcie tōta gramatec'a latină, care firește în **Nasendu** nu se propunea. Din acești 12 teneri numai patru au absolvitu clās-

Dintre cele cinci desorieri, două sunt din partea duor corespondenți ordenari ai noștri, și anume a unui-a din părțile Butenilor și a unui-a din părțile Beliuului în Bihoru; celelalte trei sunt de la omeni nouă pucinu conosciți.

Un-a dintre cinci, și anume chiar cea-ce ni a venit în rându a treia, este în favoarea candidatului *Groza*, și patru sunt — multu pucinu pronunțate — pentru *Gurbanu*.

Noi, am dori să nu fim parțiali, pentru că — adevărul vorbindu, cunoștem și stimăm de o potrivă pe ambii domni rivalizați și — n'avem destula cauza, pentru d'a preferi pre vr'unul și d'a postpune pre celalaltu; și de aceea — n'am grabitu cu publicarea, și acuma totu de aceea voim să dăm spre aiune opiniilor ambilaterali, în întoalesulu cum ele ni s'au prezentatu.

În favoarea parintelui *Groza* ni scrie unulu „dintre poporeni, A. H.“ Densulu spune curatu, că n'are în contra dlui *Gurbanu* chiar nemiță, că-lu recunoșce de bine meritatu pe terenulu bisericescu-nationale și demnu de scaunulu protopresbitorale; dar — veninulu seu si-lu v'er a asupra unui nemernicu de invetiatoriu, cu numele *G. P.* din Buteni, carele ne'ncetatu se invertea printre alegetorii de la țiera, anume printre plugari, li cerea și rumpea ședulele ce aduseseră ei cu sine de la preotii din satu, dicendu-li că acelea nu sunt bune, și li impartia altele cu numele lui *Gurbanu*!

Astfelu ni spune corespondentele „dintre poporeni“, că s'a căscigatu majoritatea de 39 voturi în partea parintelui protopopu *Gurbanu*, și din această cauza elu apededia la opiniunea publica și atrage atentiunea venerabilulu Consistoriu, ca să i'ie în considerațiune atinsulu abusu.

Corespondenții contrari, mai toti seiu să denuncie încercări de presiune și corupțiune chiar în contra parintelui *Gurbanu*; anume ni atingu despre o persoană, carea opria în drumu și ospetă pre alegetorii, și despre alt'a, carea cu autoritatea ei oficiale cită la sine și amenință pre cei slabi de angeru.

Asiă credemu, că toți aceste denunciate încercări de corupțiune și presiune, nu cum-penescu toamai multu, și de aceea — nici nu așamu de lipsa și eu cale, a le specifică. Și asiă fecemu să urme aci, o corespondență într'ega despre cestiunatul actu de alegere, anume corespondență a celui mai probatu dintre reportorii noștri din acele părți.

L. Buteni, 11 martiu vechiu 1875.

(Alegerea, și eu mai dreptu vorbindu, candidarea de protopopu pentru tractulu *Butenilor*) s'a efectuatu ieri, conformu concursulu publicatu la tempulu seu.

Fiindu că unu protopresbiteru, ca demnitaru bisericescu, are una rolă pre însemnata în organismulu nostru bisericescu, pentru aceea și alegerea aceluiași nu mai pucina in-

semnatare; dreptu ce și vinu a rogă, unu picu de spatiu în ospitalile colone ale pre amatei noastre *Albine*, ca să descriu în modu fidelu decursulu alegerei din cestiune, — dechiarandu din capulu loculu, că nu sum de locu, nici nu am vr'o cauza d'a fi preocupatu în un'a seă alt'a parte, cea-ce credu că se va probă și prin această referata.

Concurenți erau patru, și anume administratorulu *Groza*, protterulu *Jenopolei Gurbanu*, apoi parochii *D. Popa* din *Selousiu*, și *M. Sturdia* din *Siepreusiu*. — La ora defipta s'au coadunatu în biserica din Buteni membrii ordinari și celi adhoc, nelipsindu decâtu doi morboși, apoi pre langa membrii și unu numeru forte mare de credincioși din locu și din tractu, ma chiaru multi clerici și laici din tractulu vecinu alu *Jenopolei*.

Acu dupa invocarea spiritulu santu avuram rară fericire de a audi una cuventare bisericăscă frumoasă și forte acomodata ocașiunei, într'o limba curatu romanăscă pana la summ'a potință, rostita de Dlu protopopu și comisariu *Vasileviciu*, — celu ce dorere, măcar că dora pe nedreptu, este multu numitu cu graiu viu și a fost atinsu și în diuaritica — de omu lacomu, — ceea-ce eu aici din acelu indemn amintescu, ca să spunu, că dorescu din anima, să nu fie cu temeu, și această să se dovedească, pentru că, precum nu o data ni-a disu „*Albina*“, noi Romanii, numai prin moralitate corectă mai potemu esiste sub numele superbu alu nostru aici în Oriente; și erași, pentru că cuvintele sublime din gura și anima curată numai, facu efeptu moralu adeverat!

Ca să cruti pucinu spatiu alu *Albinei*, obserbu simplu despre cuventarea demnulu d. Comisariu, că ar face mare siervitiu causei, deca ar publică o cătu mai curendu.

Atât'a inse mi-asi tîenē de greu pecatu a nu amentă, că precandu oratorele memoră numele nemoritoriulu *Chiriarchu (Kopiaros)* alu nostru *Andreiu*, carele a restituitu sinodalitatea bisericăscă noastră, — într'ega adunarea și scaldă ochii în lacrime. Romanulu este pre multiamitoriu către benefactorii sei; — dar' să credeti, și resbunatoriicătra tiranii sei.

Acumu să trecu ad rem.

Eră una dia pre frumoasă din partea tempulu, și sinodulu inea vrē decurge frumosu, deca unu — nu seiu ce d. cu numele *Serbu*, notariu din *Chisindia*, precumu se afirmă, nu aducea înaintea sinodulu unu actu de cërta ce-lu are cu preutimea de acolo, chiar prin carea elu devenise alesu notariu; inse, precumu se dă cu socotēl'a, domon'ă-lui ca unu teneru, a nitatu că e romanu și că — altii au ajunsu alu conduce! Dar ca să nu lungescu vorb'a despre această, i dieu aci în publicu, că toti au desaprobatu pasii întreprinsi aci la sinodu.

Trecandu-se peste acestu incidentu, s'a procesu numai de cătu la votare, apoi la scrutiniu. Resultatul fu: 39 voturi pentru *Gurbanu*,

la amentirea cărui nume tota biserica reasună de intusiascece „să trăiescă!“ asiă în cătu pre reverendulu d. Comisariu numai dupa repetite provocări i potu succede a împedecă pre câteva momente freneticele strigări.

Mai departe au intrunitu protopopulu adm. *Groza* 30 de voturi, dlu *Popa* 2.

Acumu tota lumea se intrăba: pre care ore va confirmă Consistoriulu? Responsulu remane secretulu venitoriulu.

Reportorele, care le inceputu s'a dechiaratu de nepreocupatu nici pentru unulu, și care stima de o potrivă pre *Groza* ca pre *Gurbanu*, n'am decâtu să dieu aceste adevăruri, cum credu — neresturnabili:

1. Tota lumea constitutionale cu voce stentorica sustiene, că legea noastră cu respectu la alegerea de protopopi este abnorme, — de ora-ce lasa locu pentru desconsiderarea votulu majorității; dă „*Albina*“ ni a deslucitu, că dispozițiunea acest'a a legii s'a fecutu întru interesulu parochianiloru protopopulu, cari n'au influență directă la alegere; d'alta parte totu „*Albina*“ nu o data ni-a disu și aretat, că legea rea, în man'a omeniloru de omenia, mai usioru devine buna, decâtu cea buna în man'a omeniloru rei.

3. A disu o data multu stimatulu conducatoriu alu *Albinei* în Consistoriu, a dis'o asiă de s'a auditu pon' la marginile cele mai esterne ale Ierarchiei noastre, că — noi avem lipsa de omeni populari, de barbati cu deplina încredere, amati și stimati la poporu; căci numai atari potu conduce spre sacrificia popularu, fora de cari nu ne mai potemu sustienē astadi; și — Venerabilele consistoriu plenare a aprobatu în unanimitate inveteratul adevăru pronunțatu. — Acumu dupa scientia comune în Buteni, unde protterulu e și pastoriu sufletescu, *Groza* a avutu uniculu votu și acest'a cam pocitu, alu pretorelu *Ardeleanu*, omu despre care de multe ori s'a scrisu prin gazetele romane, că — nu se porta de locu romanesc; despre carele cu dorere cauta să spunu, că în diu'a alegerei, la prandiu în cas'a sa, n'aintea ospetiloru sei s'a respicatu, și în acestu cercu curatu romanu, la cea mai de aprupe alegere pentru Dieta, trebue să fie alesu deputatu unu neromanu! Audit, Romani din patru anghieri, pre — demnulu vostru fiu, domnulu din Buteni, ce onore vi face, ce bine vi cobese!

Totu în acea dia unu colectancu în favoarea globitulu de legea de pressa diaristu romanu *Longinu*, a refusat a dă ajutoriu măcar de unu cruceriu, pentru acoperirea speselor de procesu. Acestu caracteru și zelu nationale, distinge pre unii partinitori ai parintelui *Groza*, buni chiar numai de a-lu compromite!

Cu parere de reu scriu acestea, fiindu și romanendu eu de altmîntre în cătu pentru persoane —

Deplinu disinteresatu.

Varietati.

(O încercare de fusiune terminata cu scandalu!) Am aretat într'unulu din nr-ii de mai nainte ai *Albinei*, că domni magiari, dupa-ce fuzionara în *Budapesta*, pornira cu încercările de fuzionare prin țiera, reosindu mai pretotindeni. Prin expresiunea de — „mai pretotindeni“ am v rutu să dicemu, că în unele locuri fusiunea n'a succesu. De comunu *Sennyestii* s'au retrasu, urmandu ei opozițiune mai multu în ascunsu; dar pe facia au pasitu cei din opozițiunea de statu, adeca stang'a estrema; și poporulu cam pretotindeni s'a aretat indiferente. Excețiune se întâmplă în această privință în *Strigoniu*, resiedința primatelu Ungariei. Acolo mercuri în 30 martiu adunandu-se multime de poporu pentru dezbateră și decretarea fusiunei, abiă presedintele clubulu pana aci opoziționale *B. Pdl* deschise adunarea cu o dictione, candu — amintindu de onorea ce a avutu „ca presedinte alu opozițiunei“, multime de o data lu intrerupse prin strigări: „De n'ai mai fi fost!“ — Se redică unu oratore ca să splice și aperse pre presedinte, dar multime în data mi ti-lu luă la haidiela intrerupendu-lu cu: „diosu jidanul!“ Si-apoi adunarea intr'ega în choru prorupse în cele mai scototose strigări: „diosu“, „afara“, „nu ni trebue“, — „diosu cu ultramontani!“ „diosu cu deitkisti!“ „diosu cu stang'a!“ „Nu ni trebuecu nici unii!“ În fine unu ciobotariu se redică și dise nise cuvinte atfă de patriotice, în cătu domol scototulu și imblandi furi'a celor adunati. Într'aceea presedintele și notariu se facuseră nevediuți; și asiă se decise, ca — să nu se decida nemiță pana de alta data, și anume pana la o alta adunare, ce se va tîenē la 11 aprilu. — Ar fi vai de cei de la potere, deca ei ar veni pre man'a plebei magiare și a neme pre a celei semiculate de prin urbile magiare!

(† Necrologu.) Tiran'a mörte și seceră unu sufletu bunu în flōrea vietiei, de curendu rapindu dintre cei vfi pre *Ilifana Popoviciu*, nasc. *Pavelu*, soci'a bravulu nostru preotu din comun'a *Bolduru*, langa *Lugosiu*, *Nicolae Popoviciu*. Reposat' a dupa o fericita casatoriă de abiă 7 ani, mu tandu-se la cele eterne, lasă dupa sine trei fii orfani, pre sociulu ei, pre parinti, o sora și frati si alte rudenie în mare doiu. Osamintele defunctei s'au depusu cu mare pompa în cimiteriulu din *Lugosiu*, în loculu nascerii. *Fie-i tierin'a usiora!*

(Necrologu.) În 18/30 Martiu a. e. crud'a mörte și ni raptu pe nnulu dintre cei mai demni și bravi romani. Preotulu *Ioanu Savu Ciucuru* din *Beba-vechia* în *Torontalu*, dupa unu morbu indelungatu, în etate de 53 ani, servindu altariulu 28 de ani, parasit această lume, mu tandu-se la cele eterne. Immormentarea avu locu manedia cu tota onorea cuvenita. Lu-deplange unu fiu și o sora, intr'ega comuna, clerulu din juru și unu însemnatu numeru de amici și cunoscuti. Reposatulu a fost în tineretie le sale unulu dinte cei mai de a prupe ai lui *Babeniu*, asiă dicendu de oopii mici conosciindu-se, impreuna desvoltandu-se în ideie și tendinție omogene. A fost unu barbatu de spiritulu ageru și multa sciintia, mai vertosu teologica; dar în familia dupa reposearea amatei sale consorti, a avutu multu amar, care l'a apesatu la pamentu. *Fie-i tierin'a usiora și spiritulu cu dreptii!* —

sile gimnasiali: *Ioanu Marianu*, mai tardiu vicariu, *Gregoriu Popu*, fostu parochu în *Rebrisora*, *Cirilu Dunca*, fostu parochu în *Gledinu* și unu *Ioanu Habicu* din *Mocodu*, mortu în *Bucuresci* ca clericu; acestia au intratu apoi în seminariu, ceialalti au lasatu scōl'a și asiă vicariulu a fostu era necesitatu a recomendă si episcopulu a primi la preotia individi necahificati ca si mai inainte, ca să nu remana poporulu fara preoti, și eu mai bine fara sacrificiulu, căci a invetiă poporulu dupa proronc'a lui *Christosu*, cei mai multi nu erau în stare.

Totu acest'a a datu ansa, ca comandantele regimentulu să trametia și alti 12 teneri la *Viena*, ca să invetie meserfi, ca asiă să aiba granitarii din senulu loru pelerieri, fauri, mesari etc. ci n'au voitu să invetie afara de unu *Istrate* și unu *Ordace*, cari au invetiatu lacatari'a! De aici se vede, și dorere vedemu și astadi, că Romanulu nu are voia și plecare spre meserfi și maestrif. Elu remane și lu-cratoriulu de pamentu, și decumva invetia, voiesce a fi preotu și domnu mare — am-ploiatu.

5. Desi preotii unti dela primit'a unire cu s. biserica a Romei, precum în cele besericesci asiă și în cele politice, ba chiar și criminali erau supusi numai jur-dictiunii besericesci, totusi în acestu districtu militariu comandantii nu voiau a aci ceva despre acest'a, ci tractau pre preoti întru tōte dupa

codic'a militare. Vicariulu *Nemesiu* facendu o representatiune la inaltele locuri militari și aretandu urmările rele, ce provinu din o atare procedura, a medilocitu ca si clerulu din districtu să fia supusu întru tōte numai judecătii besericesci. Comandantele regimentulu, *Széchény*, nevoindu a aci ceva despre această ordinațiune și dupa esirea și comunicarea ei cu episcop'ă și vicariatul, a datu la comandantii de companie alta ordinațiune cu totulu contraria acesteia, și inviandu-i a tractă clerulu ca si mai inainte, a produsu unu conflictu forte urtiosu între ambele jurdictiuni, care s'a finitu cu aceea, că numitulu comandante a debutu să ceda și să-si revōce ordinațiunile sale date cu pri vire la tractarea clerulu și asiă apoi preotii s'au judecatu numai de jurdictiunea loru, adeca de forulu vicariale ca instanti'a prima și celu episcopescu ca instanti'a a două. Numai în cele economice și civili, va să dica unde e vorb'a de alu meu și alu teu, stău sub judecat'a militare, inse și în atari casuri se cită înaintea judecătii prin vicariulu, ca decumva s'ar amenă lucrulu mai indelungatu și ar absentă preotulu dela parochia mai multu tempu, să se pōta numi unu suplente în loculu acestuia, ca asiă poporulu să nu suferă în cele sufletesci.

6 Fiindu preotii nascuti în parochiele loru, și prin urmare avendu ei mosiele loru proprie, se astringeau de jurdictiunea mili-

tare la portarea tuturor greutătilor. ce aveau a le portă și ceialalti mosiesi, desi nu în persona, inse prin casnicii loru. Vicariulu *Nemesiu* și aici a ajutat, căci prin semburōsele sale representatiuni a medilocitu ca nu numai mosiele preotiloru, da chiar și a cantoniloru și fetiloru (crâsniciloru) să fia scutite de ori ce greutate, luandu afara inarmarea fetiloru și servirea acestor'a cu pusc'a, cari firesce dupa sist'm'a institutulu erau obligati la acest'a, scutindu-se totusi fiacarui preotu unu fetioru, și în lips'a acestuia, altulu strainu, pentru portarea economiei, ca asiă preotulu să pōta mai bine implini inaltele sale detorie. Scutirea acest'a, adeca dela greutățile publice a districtulu (militare) și a comunelor și anume dela robota, cordonu și vigilia militare ce cadeau pre mosiele loru granitariie, osebitu a cantoniloru și a fetiloru, a datu ansa la numerate conflicte între jurdictiunea militare și vicariu, asiă cătu — precum m'am convinsu din scrisorile aflate — potu dice, că vietii acestui-a mai pana în ultimii ani ai deregatoriei sale a fost o lupta necurmata, fiindu că jurdictiunea militare nu voia a scuti mosiele, în specie ale cantoniloru și fetiloru, ci îi astringea candu la facerea drumuriloru, candu la cordonu etc., și vicariulu de alta parte, basatu pre inaltele ordinațiuni și mai alesu pre aceea imprejurare, că acestia nu aveau nici o resplata dela comunele respective pentru servitiile loru besericesci, pre-

tindea scutirea loru și resplata în bani, pentru că a servi gratis nu se potu astringe, cultulu divin u inse dupa ritulu nostru nu se pōte implini fara asistarea acestora.

Cerțele acestea au fost cu comandantii de regimentu *Széczen*, *Betsman*, *Debits*, *Kreutner* și *Zetetzky*. Acestu din urma a fost demnitu de comandante a regimentulu cam la a 1816—17. Fiindu unu barbatu cu sciintie și cu aplecare către beserica, a datu mai multe ordinațiuni a tra comandantii de companie privitorie la tractarea persōnelor besericesci și scutirea acestora dela greutățile publice și comunali, prin cari a demandatu strinsu să nu cutedie a menă persōnele besericesci la ceva greutate, ci să le lase în pace, fiindu că acestea nu au alte remuneratiuni pentru servitiile loru dela comuna. Asiă s'a pusu o pavia la conflictele de mai nainte, ci numai o pauza, fiindu că cam pre la a. 1824—25 era s'a escatu o certa între vicariulu *Nemesiu* și numitulu comandante pentru unu fetu din *Telciu*, pre care judecat'a militare l'a aflatu a fi comis crimeca de furtu și prin urmare pretindea dela vicariulu depunerea lui din servitiulu de fetu. Vicariulu nu voia a face acest'a fara investigatiune prin comisiune missta. De aici s'a datu ansa ambeloru părți a se cerulă la respectivele sale superiorități și la alte procese, prin cari ambii s'au petatu și cari s'au finitu cu mörtea comandantelu *Zetetzky*, întâmplata la a. 1828 în lun'a lui *Noemvre*. (Va urmă.)

Banca de asiguratiune reciproca „Transilvania“ in Sibiu.

Computulu incheiatu alu sectiuni I. pro 1874.

VENITURI:		ESIRI:	
Fondu de premie din anulu 1873	20,781.31	Daune solvite	41,970.42
Daune pendinti	1,931.80	Daune pendinti	3,036.63
Premie dupa detragerea storniloru	100,489.33	Premie pentru reassecuraro	15,397.57
Tacse	3,395.65	Provisiuni	9,934.79
Interese, etc.	1,155.51	Salarie, spese de administratiune, timbre etc.	25,996.31
		Amortisare din mobile	332.32
		Amortisare din spesele de intemeiare	822.26
		Amortisari diverse	260.64
		Diferentia de cursu la efecte	413.88
		Interese dupa obligatiunile fondului de intemeiare	3,925.75
		Fondu de premie pro 1875	24,260.68
		Profitu pro 1874	1,402.35
Totalu	127,753.60	Totalu	127,753.60

Computulu incheiatu alu sectiunei II. pro 1874.

VENITURI:		ESIRI:	
Fondu de premie din anulu 1873	46,436.82	Sume asecurate solvite	23,006.30
Transportulu premiiloru din anulu 1873	6,409.83	Reserva pentru casuri de morte anunciate	1,100.80
Premie dupa detragerea storniloru	52,638.16	Premie de reassecuraro	2,032.30
Tacse	1,792.41	Provisiune de achisitiiuni	356.78
Tacse de administrare de la ton-tine	404.07	Amortisare din provisiunea de achisitiiune capitalisata	2,661.52
Interese etc.	3,436.88	Provisiune pent. incasare	1,934.59
Arvune precludate	43.—	Salarie, spese, timbre, chirie etc.	7,235.42
		Politie rescumperate	328.04
		Amortisari din mobile	237.—
		Amortisari din sponsele de intemeiare	822.26
		Diferenti de cursu la efecte	413.87
		Onorarie medicali	1,283.36
		Interese dupa obligatiunile fond. de intemeiare	3,925.75
		Fondu de premie pr. 1875	59,065.53
		Transportu de premie pro 1875	6,523.81
		Profitu pro 1874	233.85
Totalu	111,161.18	Totalu	111,161.18

Bilantiu in 31. decembre 1874.

ACTIVE:		PASSIVE:	
Obligatiuni needate	128,500.—	Fondule de intemeiare	300,000.—
Rate restanti dupa obligatiunile edate	51,450.—	Fondule de premie sect. I.	24,260.68
fl. 27,000 prioritati de ale I. drumu de feru transilvanu a fl. 77.75	20,992.50	Reserva pentru daune pendinti	3,036.63
" 10,000 obligatiuni rurale a ducatului Bucovina a fl. 83	8,300.—	Fondule de premie sect. II.	59,065.53
" 5000 actii de ale I. drumu de feru transilvanu a fl. 138	3,450.—	Transportulu premiiloru sect. II.	6,523.81
" 11,600 obligatiuni rurale transilvane a fl. 76.50 i	8,874.—	Reserva pentru casuri de morte insinuate	1,100.80
" 7000 losuri pentru regularea dunarei a fl. 98.—	6,860.—	Creditori diversi	11,861.22
" 3000 actii d'a le drumurile de feru de nordu a fl. 195.2	5,856.—	Tontine	1,265.46
Portofiu de cambie	12,439.70	Interese neridicate	3,143.38
Imprumuturi de efecte	6,227.90	Fonduri de profitu, rezervate din anulu 1871, 1872 si 1873	683.13
Imprumuturi de politie	3,469.30	Profitulu sect. I. pro 1874	1,402.35
Pretensiuni la agenture	29,337.22	Profitulu sect. II. pro 1874	233.85
Debitori diversi	28,047.38		
Mobile	6,308.10		
Spese de intemeiare	31,245.98		
Provisiuni capitalisate	53,780.04		
Onorarie medicali capitalisate	5,279.39		
Cassa	2,159.33		
Totalu	412,576.84	Totalu	412,576.84

Pentru consiliulu administrativu: **BEDEUS**, mp.
 Computele de mai susu si bilantiulu s'au aflatu in consonantia cu registrele respective. SIBIU, in 22 februaru 1875.
 Iosifu Schuster, mp. consiliariu de finantie. **G. Mike**, mp. **V. Romanu**, mp.
 Pentru directiunea generala: **Dr. A. BROTE**, mp.

Societatea academica romana.
 (Urmare si fine.)

E. Premiu Zappa.

Neprezentandu-se nici unu concurentu la terminulu fissatu in publicatiunea d'in annulu trecutu, se republica concursu pentru cea mai bona lucrare asupra formatiunei coventelor in limba romana prin derivatiune si compositione.

I. Programma.

Tractatul va coprende:

a) Una parte generale, in care prin esemple luate si d'in alte limbe in legatura de cumnatia cu a nostra, si mai allestu d'in

limbele clasice, se voru defini si explicu principiele formatiunei coventelor atatu prin suffise sau derivatiune in intellesu strinsu, catu si prin prefisse sau compositione.

b) Una parte speciale, care va ave de obiectu formatiunea prin suffise a coventelor limbei romanesci si care se va intende:

1. Asupra formatiunei coventelor prin suffise sau derivatiune, cumu: *mor-ariu* (d'in mora), *ferr-icare* (d'in ferru), *strimt-ore* (d'in strimtu), *vac-utia* (d'in vaca), *parent-escu* (d'in parente).

Pentru fie-care se va stabili prin nume-rose esemple:

a) La ce genu de covente se affige; b) deco are una sengura forma sau mai multe; c) care este intellesulu cellu mai generale allu lui; d) cari suntu insemnarile accidentali ce mai pote lua; e) in casurile in cari intellesurile unui suffissu pare a se atenge cu intellesulu unei-a sau mai multoru suffisse, care e differenti'a care le distinge; f) cari d'in suffisse suntu romanice, cari nu; ero la acelle-a cari, de si romanice, paru prin transformarile phonetice ce au potutu lua in limba nostra, a se departa de corresponditoriele lor in celle alte limbe romanice, se se demontre cu probe in testullatorie acelle transformari, g) in fine atatu in respectulu formei catu si allu intellesului se voru compara suffissele romanesci cu celle corresponditorie d'in limba latina si d'in alte limbe sorori.

2. Asupra formatiunei coventelor cu prefisse sau compositioni, cumu: *ap-punere*, *op-punere*, *com-punere*, *des-punere*, *ne-fientia*, *in-famtu*, etc.

Pentru fia-care profissu, si totu-deaun'a in comparatiune cu limba latina si alte sorori, se va stabili prin numeroze esemple: a) la ce genu de covente se pune; b) ce transformari phonetice sufferu; c) care e intellesulu generale d) cari suntu insemnarile speciale si derivate ce mai pote lua; e) care e in fine differenti'a de intellesu a unui profissu, intru catu pare a se atinge de intellesulu altui profissu.

3. Asupra formatiuniloru coventelor prin compositione a doue covente, dintre cari esprime fia-care unu conceptu bene definitu, cumu: *cod-albu*, *ba'n-jocura*, *bene-coventare*, *lucé-feru*, *cusca-gura*, *perde-vera*, etc., cautandu a se stabili prin comparatiunea cu latin'a si alte limbe sorori, peno la ce gradu limb'a nostra e susceptibile de asemene compositione si cari a- nume suntu legile si typii acestoru formatiuni.

II. Conditioni:

1. Marimea operatului va fi approssimativu intre 15—20 colle de tipariu, formatu octavu ordinariu cu littere *garmond*.

2. Terminulu concursului, candu manuscrisurile au se vena in cancellaria societatei academice, este 30 Iuliu 1877.

Celle venite mai tardiu nu se voru lua in consideratiune.

3. Manuscrisurile se ceru se fia scrise curatu, legibile si de mana straina bene legate in fascicule si paginate.

4. In fruntea manuscrisului va fi scriasa una devisa sau motto in ori-ce limba si totu de mana straina.

5. Pre longa manuscrispu se va allaturu si una scriessore inchisa in plicu sigillatu cu sigillu fora initialile auctoriului, adressata cotra societatea academica. Pliculu va porta pre densulu devis'a manuscrisului, scriasa erasi de mana straina, ero in intru numele auctoriului.

6. Manuscrisurile se voru censura prin sectiunea filologica, care va propune societatei academice, in siedintia plenaria, premiarea acellui-a d'entre operatele venite, care va merita premiulu destinatu pentru acesta lucrare.

7. Manuscrisurile nepremiate se voru parstru in archivulu societatei peno ce se voru reclamá de auctoriu lor, allu caroru nume remanu neconoscute, fiendu co plicurile ce le voru coprende nu se voru deschide.

8. Premiulu desiptu pentru acesta lucrare d'in procentele fondului Evangeliiu Zappa este de lei noui 3500. —

F. Premiu Cuza.

Sectiunea istorica a societatei academice a propusu, si societatea a approbatu deschiderea unui concursu asupra thesel acestei-a: *Istoria petreceri Romanilor in Dacia lui Traianu, de la Aurelianu peno la annulu 1300*.
 Conditionile concursului voru fi:

1. Marimea lucrarei va fi de 10—15 colie de typariu, formatu octavu ordinariu, cu littere *garmond*.

2. Terminulu presentarei manuscrisurilor la concursu, 15 Augustu 1875.

3. Regulele pentru presentarea manuscrisurilor la concursu voru fi celle obicinuite.

4. Premiulu ce se va accorda opului mai bonu, va fi de 3000 lei noui. —

Publicatiuni tacsabili.

Concurre:

Nr. 519.

De la pretur'a cercuale de Zichyfalva.

Dupa repozarea lui *Mattanovich Antal*, fostulu notariu comunale in *Santu-János*, din comitatulu Torontalului, devenindu vacante acea statiune notariala, prin acesta se deschide concursu pentru implinirea ei.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anuale de 500 fl. si 30 fl. spese pentru calatoriya, si locuinta libera cu gradina; pentru macinarea fainei de pane se dau caii necesari, fora plata, asiá si transportulu in daru alu paielor si lemneloru necesari, dreptulu d'a tienne doue capete de vitu la pasiunea comunei; er pentru lucrările private competu tassele statorite prin regulamentu.

Se provoca domii notari si candidat notariali, trecuti prin rigurosulu notariale naintea comisiunei examinatorie din comitatulu Torontalului, cari ar dori a concurre pentru acesta statiune, ca suplicele lor, in cari vor devei cumca limb'a oficiale magiara o sciu ceti si serie, er pre cea romana a comunei o au in deplina posesiune, — instruindu-le intru intielesulu §-lui 74 alu art. de lege XVIII. din 1871, pana la 20 aprile 1875, adeva diu'a de alegere, se le substerna subscrisei preture.

Banlocu, in 21 martiu 1875.

2—2 *Milutinovics Sándor*, mp. pretore.

Pentru indeplinirea postului invetiatorescu la scola confesionala gr. or. romana din comun'a *Macedonia*, comit. Torontalu, protop. Ciacovei, se escrie prin acesta concursu cu terminu de siesse septemani dela antai'a publicare.

Emolumintele sunt: in bani gat'a: 107 fl. v. a. venitele socotite in bani gata 60 fl. v. a.; 50 meti de grau, 3 orgii de lemne, 4 jugere de pamentu aratoriu, 1/2 jugeru estravilanu! — din care salariu conformu decisiunei ven. consistoriu dto. 1. augustu 1874, nr. 205, a patri'a parte are a capeta invetiatoriulu betranu.

Doritorii de a ocupa acestu postu, sunt avisati, a tramite suplicele lor conformu statutului organicu bisericescu, adreseate comitetului parochialu, catra dlui administr. protopop. *Alessandru Popoviciu* in *Fizes* posta, ultima *Gönigsgraden*.

Macedonia, in 5 martiu 1875.

Comitetulu parochialu,

In co'ntielegere cu Dlu administr. protopresviteratulu. 2—3

Pentru intregirea parochiei vacanti din comun'a gr. or. romana *Crecima*, cu filial'a *Malu*, se escrie de nou concursu cu terminu de o luna de la prima publicare.

Venitulu anuale se cuprinde din 150 fl. plata fissa, in locu de stola si biru, si una sesiune de pamentu, cu cartiru liberu si gradina de legumi.

Cei-ce voru a concurre la acesta parochia, au a-si instrua petitiunea cu tote documintele prescise in statutulu org. si a le nainta preonor. protteru alu Caransebesului, adreseate insa sinodului parochialu din *Crecima* si *Malu*.

Crecima si *Malu*, 10 martiu 1875.

2—3 **Comitetulu parochialu,** in co'ntielegere cu pre onor. d. protopresbiteru tractualu.

Pentru ocuparea postului de suplente invetiatorescu la scola confes. gr. or. romanu in comun'a *Dragsina*, cotulu Timisiului, protopopiatulu *Jebelului*, se deschide concursu pana in 20 aprile 1875.

Emolumintele sunt: 73 fl. 50 cr. salariulu invetiatorescu anuale, 100 lb. de clisa, 50 lb. de sare, 15 lb. de luminari, 4 stangeni de lemne, 20 meti de grau, 10 meti de cucurudiu, 5 jugere de pamentu aratoriu, cortelu liberu cu 1 jugeru de gradina, din care intregu emoluminte 2/3 va capeta suplentu invetiatorescu.

Doritorii de a ocupa acestu postu au a-si tramite recursele instruate cu tote documintele recerute in sensulu statutului org. bis. si adreseate catra comitet. par.—pre onoratalu d. protopopu *Aless. Ioanoviciu*, in *Zsebel*.

Dragsina, in 10 martiu 1875.

2—3 **Comitetulu parochialu,** in conti clegere cu dlui proto. tractuate